

liográfus nem hivatkozhat külső és mellékes körülményekre, neki az a feladata, hogy mindenek utána nézzon. Vagy ha válogatott bibliográfiára vállalkozik, akkor olyan, elméletileg hitelesíthető szempontot találjon, amely megfelelően indokolhatja a válogatás minéműségét. Ezt a magam bibliográfiai munkáim során tapasztaltam meg. Egyébként a bibliográfia a lehető legegyszerűbb módszer szerint jár el, kronológiailag „térképezi” föl az életművet, és ez ugyan nem a leglátványosabb megoldás, de „idő hiányában” elfogadhatóvá lehet. Hogy esetleg a könyveket, a könyvfejezeteket, valamint a folyóiratokban, heti- és napilapokban megjelentetett cikkeket el lehetett volna különíteni, nem szemrehányásképpen hangsúlyozza ismertetésem, pusztán azért, mert ebben az esetben az életmű arányai jobban kitetszenének. Természetes, hogy amit lehet, a bibliográfus kézbe vesz; talán nem egészen utópia, hogy nemcsak bibliográfiailag tekint bele az anyagba, hanem egy mélyebb pillantásra is érdemesíti. Ha ez így történt volna, akkor az 540. számú tétel után nem írta volna le, hogy „vita”, hanem azt, hogy hozzászólás (például); és talán fölfigyelt volna arra, hogy ez az írás kötetben is megjelent (*Közép-Európai változatok*. Álmodok és realitások. Disputa a Tiszatájban. Szerk. OLASZ Sándor. Szeged, 1993. 30–37.). Nem egészen világos számomra az annotációnak olyan módja, mint például az 534. számú tételben jelzett: a címleírás után zárójelben a ’tanulmány’ szó áll, annotációképpen: Ism. a kötetről (1991); az 518. sz. tételben: a kritika van zárójelben, annotációképpen: könyvismertetés. Persze, a „rovat” felüntetése nem egészen haszontalan, ám fölösleges, hiszen a tanulmányértékű könyvismertetést nem egészen és nem teljesen megnyugtató módon lehet megkülönböztetni a kritikakerű könyvismertetéstől. A fontoskodás ebben az esetben sem célszerű. Jellegetes „túl-bibliografizálás” az 520. sz. tétel: „Csanádi Imre: Egy hajdanvolt templomra. Válogatott és kiadatlan versek” stb. Annotáció: Ism. az Egy hajdani templomra (1989) c. kötetről.

A még talán szaporítható ellenvetéseim ellenére igen örülök a kötet megjelentetésének, Vekerdi László szerencsére folytatódó munkássága fölmérésének.

FRIED ISTVÁN

A Kisfaludy Károly Könyvtár Jubileumi Évkönyve 1898–1998. Szerk.: HORVÁTH József, Győr, 1998. 332 l.

A könyv a Kisfaludy Károly Könyvtár 100 éves fennállásáról hivatott megemlékezni. Magyarországon csak a legnagyobb könyvtárak adnak ki rendszeresen évkönyvet, amiben nemcsak összefoglalják az elmúlt éveket, hanem emlékeznek azokra is, akik munkájukkal elősegítették azt, hogy a könyvtár ma is fennáll. A jubileumi évkönyvben összesen tizenöt tanulmány jelent meg, és a tanulmányokat további négy szakaszra osztották. Az első tanulmánycsoport „Írások az intézmény történetéből” címmel jelent meg. Az első írás, Horváth József tanulmánya méltó kezdete a tanulmányok sorának. A szerző beszámol a könyvtár alapításáról, előzményeiről. Győr első közkönyvtárát Müller Ferenc könyvkötő alapította 1789-ben. Később ez az intézmény megszűnt, a továbbiakban, a 19. században több próbálkozás is történt. A könyvtár tényleges alapításának évszámát tekintve több adat is fennmaradt, Horváth József ezt a kérdést is részletesen vizsgálja az eltérő, gyakran egymásnak ellentmondó források ütköztetésével. Ezen kívül részletesen szól az állományról, és később fokozatos gyarapodásáról, a személyzetéről, a könyvtár gazdaságáról és költségvetéséről. Mónus Imre tanulmányában a dr. Bay Ferenc által három évtizeden át vezetett és irányított városi közkönyvtár van a középpontban, és ezt az időszakot a szerző részletesen elemzi. Érdeklenség Mezei György tanulmánya, aki a könyvtártörténet-írást nem vállalta, inkább saját emlékeivel járult hozzá ahhoz, hogy a könyvtárról minél részletesebb és árnyaltabb képet kapjon az olvasó. Tuba László írásában az 1976 utáni éveket vázolja

fel, ekkortól működik ugyanis a könyvtár a jelenlegi helyén. A fent említett, vagyis a könyv első részébe tartozó, a könyvtár történetével foglalkozó négy tanulmány érdekessége, hogy tematikájuk nagyjából lefedi a Könyvtár elmúlt száz esztendejét.

A könyv második blokkjában található tanulmányok között megtalálhatjuk Róka Lászlóné egy kérdőíves felmérést ismertető tanulmányát is. Abban részletekbe menően vizsgálta az olvasók korát, nemét, foglalkozását, végzettségét, azt, hogy az olvasó tagja-e más könyvtárnak, illetve hogy ezt a könyvtárat milyen rendszerességgel látogatja, és akkor mennyi időt tölt ott. Ezen kívül egy sor más kérdés segítségével is igyekezett megtudni az olvasó és könyvtára kapcsolatát, illetve az olvasó könyvtárlátogatási kultúráját. Szabó Attiláné tanulmánya a könyvtárosképzés négy és fél évtizedes múltját és jelenét vizsgálja és elemzi. Szalai Gáborné írása a megyei könyvtári ellátási képességről szól, a szerző azt vizsgálja, hogy az elmúlt években hogyan változott a könyvtár ellátottsága. Figyelemre méltó munka a tanulmányhoz tartozó mellékletcsoport, ami bemutatja többek között a községi könyvtárak állományát 1965-től 1997-ig, az ellátórendszeri tagkönyvtárak állományjavítását községek szerint. Antalné Hujter Szilvia a képeslap-gyűjteményre hívja fel a figyelmet, vizsgálja sok más egyéb mellett a magyar képeslapkiadás kezdetét, a magyar képeslapkiadást a 20. században, a megye régi képeslapjait. Mennyeiné Várszegi Judit az 1850 és 1900 között Győrben nyomtatott magyar nyelvű kalendáriumokat ismerteti. Megállapítja, hogy Győrben az általa vizsgált intervallumban összesen 21 nyomtatott magyar nyelvű kalendárium található. Szól a szerző a szerkesztői szándékról, törekvésekről, indíttatásokról, a kalendáriumok legfontosabb jellemzőiről is.

A harmadik tanulmánycsoport a győri könyvtár munkatársainak kutatómunkáit tartalmazza. Horváth József a győri nyomdászat múltjával foglalkozik, és az 1727 és 1850 között működött Streibig nyomdát igyekszik vizsgálni, különös tekintettel a nyomda 18., 19.

századi nyomtatványaira. Kováts Katalin írása folytatja a Horváth József által megkezdett időszakot, és a 19. századi nyomdákat vizsgálja. Lakatos Éva írása az 1847–1848-ban működött győri *Hazánk* nevű folyóiratot elemzi.

A tanulmányorozatot a dr. Szabó Imréné által szerkesztett bibliográfia zárja, amely közli a könyvtárral, illetve annak jogelődjével foglalkozó eddig ismert teljes szakirodalmat.

KERESZTY ORSOLYA

Selecká-Márza, Eva: A középkori löcsei könyvtár. Szeged, 1997. Scriptum Kft. 164 l. (Olvasmánytörténeti Dolgozatok 7.)

A könyvtörténet iránti érdeklődést kiváló tanárok (Jozef Teglársky, Július Sopko, Imrich Kotvan) oltották a szerzőbe, aki cikkek tucatjával hálálta meg azt, sőt 1974-ben könyvet írt Lőcse középkori könyvtáráról. Házasságkötése is szerencsés volt szakmai szempontból, mert férje a Batthyáneum igazgatója lévén Eva Selecká is Romániába költözött. Miután a köztudottan nagy könyvbarát és gyűjtő Batthyány Ignác vásárolta meg a löcsei könyvtárat, Gyulafehérvárot most már zavartalanul, éveken át foglalkozhatott a szerző kedvenc témájával: a középkori löcsei könyvtár állományának rekonstruálásával. Nem kellett töretlen úton járnia, hiszen a könyvtár a magyar kultúra szerves része s így a magyar kutatók (Veszely Károly, Varju Elemér, Beke Antal, Csontos János, Horváth Ignác, Hoffmann Edith, Bartoniek Emma, Szentiványi Róbert) régebben is foglalkoztak a gyulafehérvári könyvtár történetével s benne a löcsei könyvanyaggal. Legújabbban Kulcsár Péter állította össze a Batthyáneum inkunábulumainak jegyzékét, Jakó Zsigmond pedig a mecénás életét, könyvgyűjtő tevékenységét tárta fel több könyvében is. Természetesen az érdeklődés a csehszlovák oldalról is szép eredményeket hozott (Boris Bálent, Alžbeta Güntherová, Ján Mašianik, Imrich Kotvan, Jozef Macúrek, Eugen Sabol,